

MÒDUL GES

Àmbit social

Geografia II

CURS 2025-2026

TEMA 1. Introducció a l'activitat econòmica

Nom:

TEMA 1. Introducció a l'activitat econòmica

- 1.- L'activitat econòmica
- 2.- La producció
 - 2.1- Els recursos naturals i les matèries primeres
 - 2.2- El treball
 - 2.3- El capital
- 3.- L'intercanvi o distribució
- 4.- El consum
- 5.- Els diners
- 6.- L'economia i l'Estat
- 7.- Tipus d'activitats econòmiques.
8. Població activa, no activa, ocupada i en atur.
- 9.- L'estructura de la població activa
- 10.- Els sistemes econòmics.
 - 10.1- El capitalisme
 - 10.2- El sistema econòmic socialista
 - 10.3- El sistema d'economia mixta
- 11.- La mundialització de l'economia.
- 12.- Conceptes bàsics d'economia.

1.- L'activitat econòmica

Pràcticament totes les coses que consumim són producte del treball humà. El menjar amb que ens alimentem, els vestits que ens posem, la casa on vivim, els serveis dels que gaudim i moltes altres coses més, són el resultat de les diverses activitats fetes pels homes i les dones.

El terme **economia** es compon de dues paraules gregues: **Oikos** que vol dir casa o hisenda, i **Nomos** que vol dir coneixement o saber. En aquest sentit, l'economia no és només l'administració d'una casa (**microeconomia**) sinó que per extensió, és l'administració d'una societat o un país (**macroeconomia**).

De manera general, l'economia es podria definir com el **conjunt de totes aquelles activitats** que els humans realitzem per a satisfer les necessitats de la societat i l'**organització** que això comporta.

L'activitat econòmica també busca la manera més ràpida i menys costosa d'obtenir els productes i serveis, perquè les **necessitats i els desitjos** poden ser **il·limitats** però **els recursos** amb els que es produeixen aquestes necessitats (béns i serveis) **són limitats i escassos**.

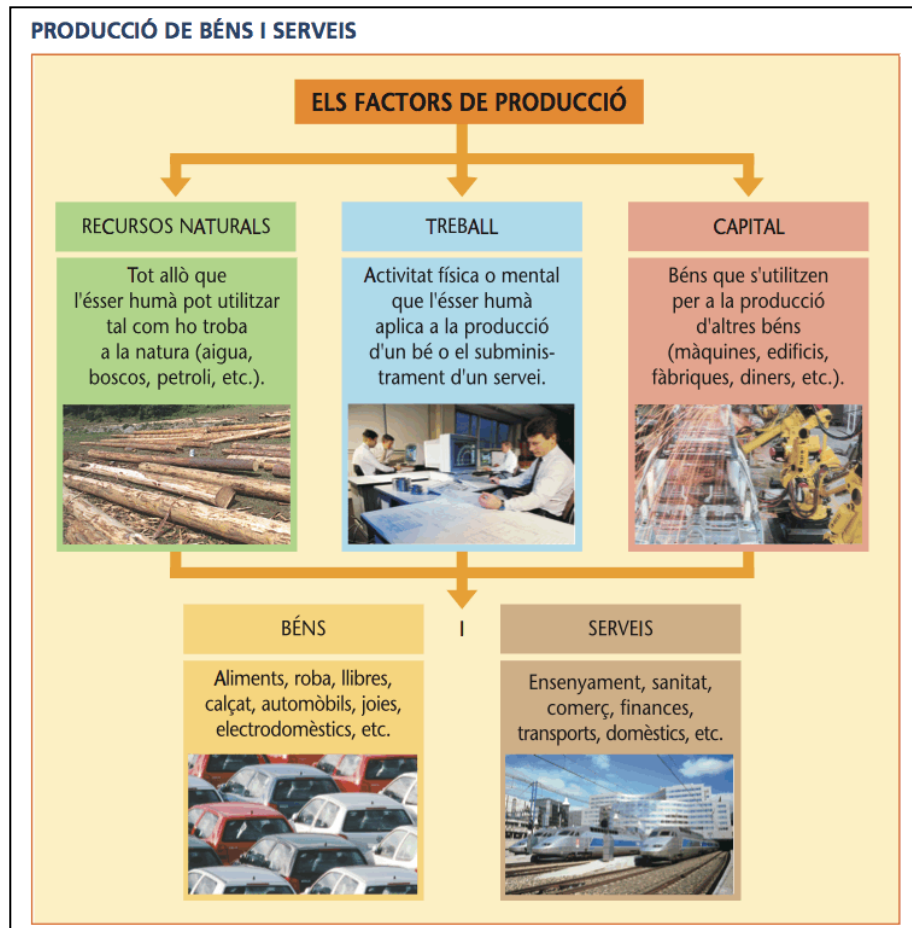
L'activitat econòmica es desenvolupa en tres fases: **producció, intercanvi o distribució i consum**.

2- La producció

Per tal que comenci la producció cal que existeixin els anomenats **factors de producció** que són les **matèries primeres, la força del treball i el capital**.

La producció és, per tant, la combinació d'aquests factors amb l'objectiu d'obtenir uns determinats béns o serveis destinats al consum.

Cal distingir els **béns i els serveis** econòmics. Ambdós són els **productes** destinats a satisfer les necessitats humanes, però els béns són de naturalesa **material** i els serveis són **immaterials**.

Els **béns** poden ser:

- de **consum** quan satisfan directament les necessitats de les persones com per exemple els mobles o les sabates...
- **producció** o intermedis, que es fan servir per a la producció de béns de consum. Aquests van destinats a les empreses.

Dins dels **serveis** podem distingir entre

- serveis **bàsics** com la sanitat, l'ensenyament o el servei de subministrament d'aigua o electricitat.
- **serveis complementaris** de les activitats econòmiques, serveis bancaris, financeres o de gestió de les empreses.

Les **unitats de producció** són les que elaboren els béns o serveis i són conegudes com a **empreses**.

2.1- Els recursos naturals (matèries primeres)

La vegetació, els boscos, els animals, els minerals, el petroli etc. són diferents recursos que es troben a la **natura** i que a l'ésser humà, després de la seva extracció, domesticació o transformació, li permet produir béns (llana, fusta, ferro ...)

2.2- El treball

El treball és qualsevol **activitat humana** que serveix per a produir béns i serveis. El treball és doncs, l'aportació de cada persona a l'activitat productiva. Els cereals, la fusta o la fruita, per exemple, no els consumim com la natura els ofereix en origen, sinó que **han estat objecte d'un treball** de selecció o elaboració abans de ser consumits.

Per la majoria de la població, **treballar** és l'únic mitjà per poder satisfer les seves necessitats ja que a partir del treball s'obtenen uns "**béns materials**" (**diners**) que faran servir per a intercanviar i **obtenir altres béns necessaris per a viure**. És per això que totes les persones tenen **dret a un treball**.

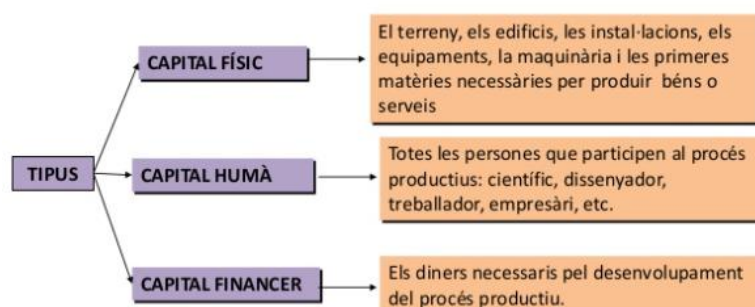
En la nostra societat, el tipus de treball més habitual és el **treball per compte aliena**, és a dir, treballar per a una empresa o per l'administració pública (Generalitat, Ajuntaments...) que et paga un salari per l'activitat realitzada.

Les persones també poden fer un **treball autònom**, és a dir, treballar per a un mateix, sense dependre de ningú. Els treballs que fan els pagesos que conreen la seva propietat, l'artesà que treballa al seu taller o el petit comerciant que obre cada dia la seva botiga serien exemples de treballs autònoms. En el cas dels autònoms, els **guanys** pel seu treball, estan en funció de les comandes o vendes realitzades.

2.3 El capital

Els recursos que s'utilitzen per produir béns o serveis constitueixen **el capital**, que pot ser de tres tipus:

- **capital físic**: són els **terrenys, els edificis, les instal·lacions**, els equipaments, la maquinària, la tecnologia i les primeres matèries que una empresa necessita per a la producció.
- **capital humà**: són **l'empresari i els treballadors** i tot el que fa referència a la seva formació i coneixements professionals.
- **capital financer**: són **els diners** necessaris per a iniciar el procés de producció, el que les empreses tenen a la caixa o en comptes corrents i els actius financers (accions, bons, etc.)

3.- L'intercanvi o distribució

En la nostra societat, els humans, no realitzem les activitats econòmiques de producció de manera aïllada (no som Robinson Crusoe). En la nostra societat realitzem les activitats entre tots i totes, de manera social. Existeix doncs, entre nosaltres, l'anomenada **divisió del treball** que fa que sigui necessari l'**intercanvi o distribució** entre els diferents productors o membres de la societat.

Per tant, després de la producció hi ha l'**intercanvi** o comercialització, és a dir, la distribució i la venda dels béns i serveis que inclou les fases **d'emmagatzematge, transport i venda**, totes necessàries per a acostar els béns i els serveis a les persones. Hi ha molts treballs relacionats amb la distribució com per exemple el **transport o el comerç**.

L'intercanvi o distribució uneix la producció i el consum. Generalment, el lloc on és produït l'intercanvi és el que anomenem **mercat**.

El mercat és un terme molt ampli i podem identificar-lo amb un lloc concret on s'intercanvien béns de consum. Hi ha molts tipus de mercat: de primeres matèries, de treball, de capitals, de divises etc.

Exemples de mercats:

a) segons l'àmbit d'actuació:

- **mercat nacional o interior**, si els intercanvis es realitzen a l'interior d'un país
- **mercat internacional o exterior** si els intercanvis es realitzen entre països.

b) segons les mercaderies:

- **mercat concret** quan la mercaderia hi és present, per exemple el mercat d'aliments.
- **mercat abstracte** quan la mercaderia n'és absent, per exemple la Borsa.
- **La Borsa** o mercat de valors, s'hi compren i s'hi venen **accions** (parts del capital d'una empresa), **obligacions** (parts d'un crèdit que es dona a l'empresa emissora) o **fons d'inversió**.

c) segons la llei

- el mercat que es desenvolupa al marge de les normatives legals rep el nom de **mercat negre**.

En les **economies més complexes** la comercialització es fa a través de dues etapes: la venda a l'engròs i la venda al detall.

- La **venda l'engròs** és el que fan els **majoristes**, que compren grans quantitats de productes i els venen a altres comerciants o altres empreses que, al seu torn, els vendran als consumidors finals.
- La **venda al detall** la fan els **minoristes**, que compren petites quantitats als majoristes i les venen al públic a les botigues.

4.- El consum

El consum és la fase final de l'activitat econòmica. És el moment en que fem efectiva la satisfacció de la necessitat ingerint els aliments o utilitzant un bé o servei determinat. Les unitats de consum són les **famílies** però també les **empreses** i les **administracions**. Les dues últimes també són alhora unitats de producció de béns o serveis.

5.- Els diners

Les mercaderies que són objecte de l'intercanvi tenen un **preu** que és el que origina la **relació de compravenda**. Normalment, aquest preu es paga en **diners**.

Els diners són un **bé de canvi acceptat per una comunitat** com a element de transacció. Materialment no tenen cap valor, però es confia en el banc emissor que dona garantia del seu valor.

El diner més antic va aparèixer a Sumèria (antiga Mesopotàmia) i no era ni el paper (bitllets) ni els discs de metall (monedes) que utilitzem nosaltres, sinó **un cereal, l'ordi**.

*Per els pagaments, els sumeris utilitzaven uns bols o recipients que contenien més o menys un kilogram d'ordi. **L'ordi era acceptat com a producte d'intercanvi** i per tant va ser la primera **forma de diner**. Aquest sistema tenia dues dificultats. La primera era la **dificultat de transportar** grans quantitats de cereal alhora de fer transaccions valuoses. La segona dificultat era que l'ordi es fa malbé, **es podreix**.*

Per a superar les dificultats anteriors, també a Mesopotàmia, cap el 2.500 aC. va aparèixer el "**sicle de plata**" que encara no era una moneda sinó simplement una determinada quantitat de pols de plata.

*A diferència del cereal, la plata no tenia cap utilitat directa. Simplement **era acceptada** perquè sabien que podien utilitzar-la per a comprar altres productes. La plata doncs era diner. La plata era més fàcil de transportar i no es feia malbé, però també tenia una dificultat: s'havien de transportar unes balances sempre que es volien fer intercanvis i a més, aquestes balances podien estar trucades o la plata adulterada amb altres metalls com el plom.*

Més tard, a Lídia (Anatòlia occidental), l'any 640 aC. es va inventar una de les coses més útils de la història de la humanitat: **la moneda**.

*La moneda era un **disc de metall** que portava el segell de rei per a garantir que el contingut del disc era exactament els grams de plata o d'or que corresponien. Com que el rei tenia un enorme poder podia castigar qui manipulés les monedes. D'aquesta manera els comerciants podien comprar i vendre els productes sense necessitat de portar una balança tot el dia i tenien la garantia de l'autoritat pel que fa al seu valor (aquesta darrera condició és la clau de l'èxit de la moneda!)*

Posteriorment **els romans** van desenvolupar un sistema monetari basat en monedes d'or i de plata. Una de les monedes romanes més conegudes va ser el "**denari**" que era de plata i va ser tan populars que la paraula "diner" va directament del denari romà. Fixa't que els noms de les monedes de Tunísia, Jordània, Iraq entre d'altres, venen directament del nom "denari" i es diuen "dinar".

La gran expansió romana va fer que el **diner metàl·lic basat en l'or i a plata** acabés escampant-se per tot el món i es convertís en el primer diner global. D'aquesta manera l'or i la plata van ser acceptades per la majoria de civilitzacions per molt enemigues que fossin.

Un cop inventades les monedes, la següent gran idea de la història dels diners va ser la invenció dels **bitllets** que va ser cap a l'any 1.000 d. C. a la Xina.

Les monedes eren pesades de transportar en grans quantitats i per això els que eren molts rics les dipositaven en una mena de “bancs”. Els “bancs” emetien un **certificat de paper** on hi havia una inscripció que deia que el banc entregaria les monedes a la persona que hi anés amb aquell certificat (també deia que qui falsifiqués el certificat seria decapitat!). Ben aviat els comerciants es van adonar que no calia anar al banc a recuperar les monedes. Simplement podien agafar el certificat i utilitzar-lo per a comprar uns altres productes. Així, els **jiaozi** van ser els primers bitllets de la història.

Un jiaozi

Actualment fem servir tres tipus de diners: **monedes**, **bitllets** o paper moneda i diners bancaris o **diner electrònic** (xecs o diners de plàstic o targetes de crèdit).

*Nota: darrerament ha aparegut una nova forma de diner electrònic o criptomònades com el **bitcoin** però encara no està prou desenvolupat.*

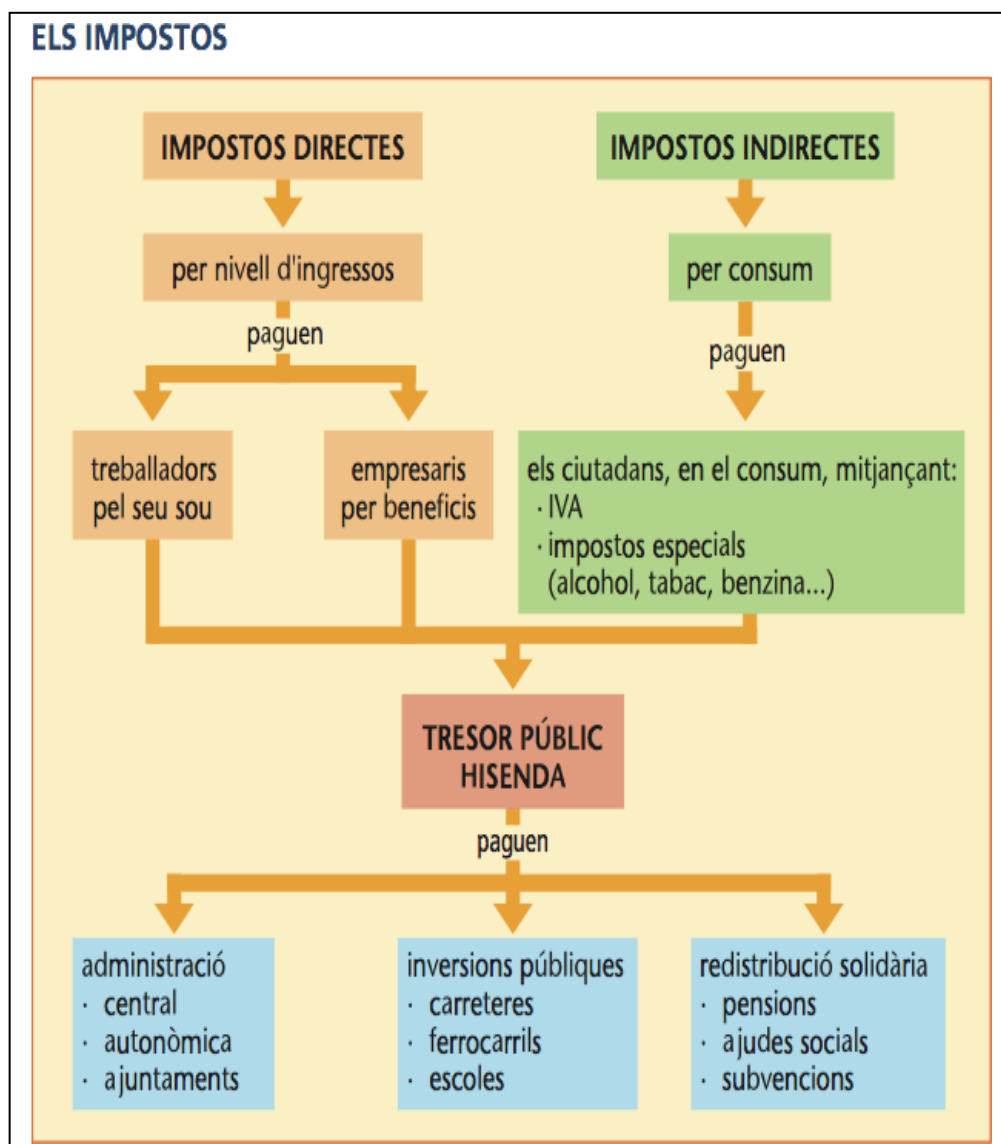

6.- L'economia i l'estat

La **complexitat de les relacions econòmiques** ha portat als Estats a regular els canals de proveïment i de distribució per tal de **garantir la satisfacció de les necessitats** de tota la comunitat.

L'estat, per tal d'acomplir la seva **tasca redistributiva**, ingressa **tributs** (en forma d'impostos, taxes o contribucions), cotitzacions socials i ingressos extraordinaris per part dels ciutadans.

Posteriorment l'estat gasta els seus ingressos quan paga les despeses de l'administració general, defensa, justícia, policia, obres públiques, empreses públiques, ensenyament, sanitat, etc.

Malgrat tot, però, hi ha activitats econòmiques no controlades per la legislació de l'estat. **L'economia submergida** és la que es dona al marge de les normatives legals dels països. També s'anomena **mercat negre** (exemples poden ser el tràfic de drogues, armes... però també en formen part aquelles activitats comercials per exemple que no paguen els seus impostos).

7.- Tipus d'activitats econòmiques.

Les activitats econòmiques que fan les persones estan agrupades segons les seves característiques en **tres sectors** que s'anomenen **primari, secundari i terciari**.

- **SECTOR PRIMARI:** inclou les activitats destinades a extreure productes directament de la natura (**agricultura, ramaderia, pesca i explotació de boscos o silvicultura**)
- **SECTOR SECUNDARI:** comprèn la **indústria** que realitza les activitats que elaboren productes a partir de la **transformació** de matèries primeres. També s'inclou dins dels sector secundari la **construcció i la mineria**.
- **SECTOR TERCIARI:** també anomenat **sector serveis**. Dins del sector serveis s'hi poden distingir els següents subsectors: **comerç** (majorista – minorista), **turisme i oci**, **transports, serveis a la comunitat** (sanitat, educació, seguretat), **serveis financers, noves tecnologies**, etc.

sector primari

sector secundari

sector terciari

8. Població activa, no activa, ocupada i en atur.

Des del punt de vista econòmic, la població d'un país es divideix en dos grans grups: **la població activa i la població no activa.**

8.1 La població activa

La població activa està formada per les persones que compleixen alhora les dues condicions següents:

- estan en **edat de treballar** (aquí a partir de 16 anys)
- **treballen o tenen disponibilitat** per a treballar, encara que no tinguin feina.

Cal distingir dins de la població activa la **població ocupada** (la que té feina) i l'**aturada** (la que no té feina i en busca).

Cal tenir en compte que l'**edat d'entrada al treball** varia molt segons els països. Mentre que a la Unió Europea, per exemple, la incorporació es fa generalment a partir dels 16 anys, a països com el Senegal o el Nepal la incorporació es produeix molt abans (al voltant del 60% dels infants entre 10 i 14 anys treballen en aquests països).

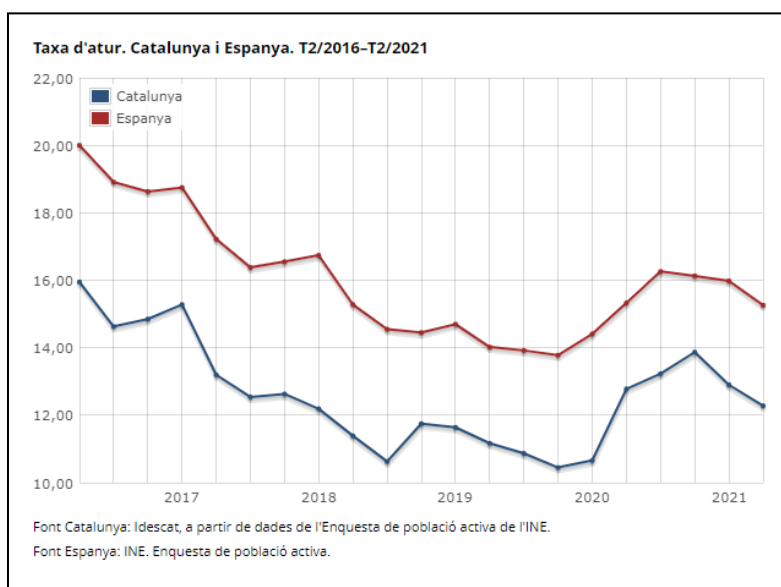
*En un informe de la OIT (Organització Internacional del Treball) publicat el 2013 es diu que al món hi ha **168 milions de nens que treballen**, un 11% de la població infantil del planeta. Més de la meitat d'aquests nens (85 milions) tenen **feines perilloses** que posen en perill la seva salut, la seva seguretat o la seva moralitat. En nombres absoluts a **Àsia i a l'Àfrica subsahariana** és on hi ha més nens treballant: un de cada cinc. Tot i això, en els últims anys la situació ha millorat: l'any 2000 treballaven 78 milions de nens i nenes més que actualment. Ara bé, tot i aquest canvi la situació està bastant estancada i molt lluny de l'objectiu plantejat per la comunitat internacional d'eliminar les pitjors expressions del treball infantil abans del 2016.*

Pel que fa a l'**edat de jubilació** cal dir que l'**augment de la longevitat** pot fer que es prolongui la vida laboral. Així mateix, en molts països fonamentalment d'economia agrària, on manca un sistema de seguretat social, fa que avui en dia el 85% de la població entre 65 i 69 anys encara estiguin en actiu en molts països com Guatemala o Moçambic.

La **TAXA D'ATUR** es calcula dividint el nombre d'aturats entre la població activa i es multiplica per cent. És un percentatge que no es fa entre la població total sinó entre la població activa.

L'atur al sector industrial també depèn del grau d'**automatització** i de la implantació de noves tecnologies que cada vegada necessiten més professionals qualificats i menys obrers. Cal tenir en compte també l'efecte de la **deslocalització d'empreses** que dels països desenvolupats se'n van a països on la mà d'obra és més barata, on tenen més avantatges fiscals i on les legislacions mediambientals són més permissives.

Actualment, el nombre d'aturats a Espanya és aproximadament un **15,26%** mentre que la de Catalunya és d'un **12,28%** aproximadament (dades INE, agost 2021). Aquestes dades són de les més altes de la Unió Europea.

Les persones més perjudicades per l'atur són els **joves que busquen la primera feina**, les persones de **més de quaranta anys** i les **minories ètniques**. L'atur comporta, moltes vegades, el treball per obra o a temps parcial i el desenvolupament de l'economia submergida.

8.2 La població no activa

La **població no activa** és la que no duu a terme cap tipus d'**activitat econòmica productiva**. La que no té feina remunerada i no en busca. Dins d'aquest grup podem classificar els estudiants, les mestresses de casa, els jubilats i afectats de grans invalideses que no poden treballar.

9.- L'estructura de la població activa

Com que les activitats econòmiques es classifiquen en **tres sectors** (primari, secundari i terciari) els integrants de la població activa també es classifiquen, segons la seva ocupació, en algun dels tres sectors de l'activitat econòmica.

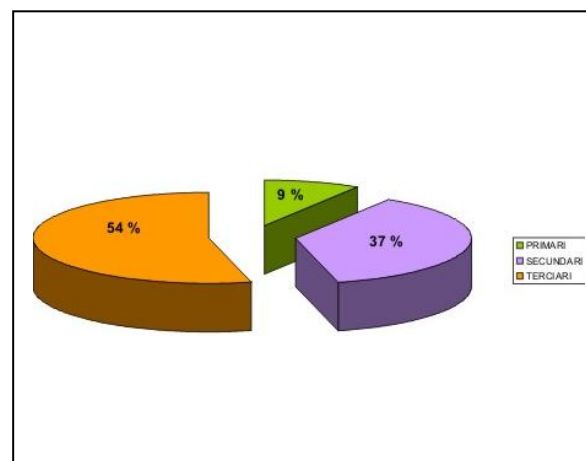
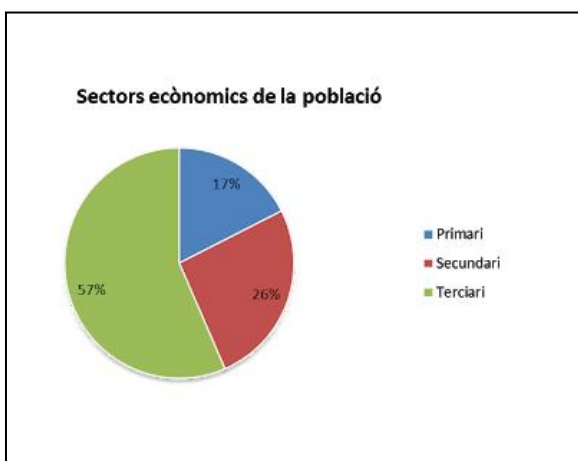
Anomenem **estructura de la població activa** d'un país la **distribució del percentatge d'actius** entre els sectors de l'activitat econòmica. Vegem tres exemples de tres països imaginaris:

%	PAÍS A	PAÍS B	PAÍS C
PRIMARI	45	18	5
SECUNDARI	22	37	30
TERCIARI	33	45	65
TOTAL	100 %	100 %	100 %

L'estructura de la població activa és un **indicador** del **grau de desenvolupament d'un país**. A mesura que una societat es desenvolupa, es produeix un transvasament de població activa de l'agricultura a la indústria i, posteriorment, de la indústria al sector terciari o de serveis.

En aquest sentit, en l'exemple de la taula anterior, podem afirmar que el país C és un país desenvolupat, el país B és en vies de desenvolupament, mentre que el país A és un país subdesenvolupat (hem de pensar si el país té molta mà d'obra a l'agricultura és que és un sector no està gens mecanitzat.... això és un símptoma de país poc desenvolupat).

L'estructura de la població activa s'acostuma a representar utilitzant el **gràfic de sectors**.

Exemples de distribució de la població activa de dos països diferents

10.- Els sistemes econòmics.

Es pot definir un **sistema econòmic** com la manera en que la producció, l'intercanvi i el consum són organitzats en una societat determinada.

El procés de la **revolució Industrial** iniciat a Europa en la segona meitat del segle XVIII va establir sòlidament les bases d'un nou sistema econòmic: **el capitalisme**. Aquest sistema és el que ha predominat durant els dos darrers segles, tot i que ha conviscut amb un altre sistema, **el socialisme**, nascut de la crítica que **Marx i Engels** van fer al capitalisme i a les seves desigualtats.

10.1 El capitalisme

El capitalisme és un sistema econòmic basat en la **propietat privada dels béns de producció** (primeres matèries, eines, instal·lacions, recursos naturals com la terra, l'aigua, etc.). Aquests són utilitzats pels propietaris per a **obtenir-ne els màxims beneficis**.

El motor principal del capitalisme és que la **iniciativa privada** ha de portar a **l'obtenció dels màxims beneficis per part dels empresaris**. L'afany de guany forçarà la reducció de costos per tal d'augmentar els beneficis.

En aquest sistema els **obrers posen el seu treball a canvi d'un salari** que es rep en virtut d'un contracte de treball.

Un altre dels aspectes clau del capitalisme és la llei de **l'oferta i la demanda** que es planteja com a l'única llei reguladora del sistema econòmic i **l'única llei que ha d'intervenir en el mercat**. Segons aquesta llei, quan augmenta la demanda d'un producte, el preu tendeixen a pujar i si hi ha un excés d'oferta d'un producte, el preu baixen. En aquesta situació, **el preu s'ha d'entendre com el punt d'equilibri entre l'oferta i la demanda**.

Una idea que es desprèn de tot l'exposat anteriorment és que segons el capitalisme, **l'estat no ha d'intervenir en l'economia**; el seu paper el ha de ser el de **deixar fer** i garantir la llibertat dels mecanismes econòmics.

Tots sabem que "l'equilibri" entre l'oferta i la demanda es veu distorsionat per la **publicitat** ja que incideix en la demanda (l'estimula) i en el preu. Sovint fa l'efecte que els productes publicitats ens semblen més bons i per tant no ens estranya que siguin més cars. a més la publicitat ens pot "**crear la necessitat**" de consumir o comprar un determinat bé que a priori no és bàsic

10.2 El sistema econòmic socialista

Les **desigualtats** nascudes amb el **capitalisme** van provocar **crítiques al sistema**. El naixement d'una nova classe social, **el proletariat** (treballadors de les fàbriques) i l'explotació a la que era sotmesa aquesta classe social van constituir la base sobre la qual es va edificar la teoria socialista de **Karl Marx** (1818-1883).

La conclusió observada va ser que el capitalisme produeix beneficis per als propietaris dels mitjans de producció (els capitalistes), mentre que el proletariat, peça clau en el procés de producció, rep només una petita part d'aquests beneficis en forma de salari. Les condicions de vida miserables dels obrers no millorava malgrat que s'augmentés la producció i els beneficis de la burgesia capitalista. Per tant, el socialisme planteja la **destrucció del capitalisme**.

Els **principis bàsics** del socialisme són:

- **Abolició la propietat privada** dels mitjans de producció per establir la **propietat col·lectiva**. Les unitats de producció haurien de pertànyer a la **col·lectivitat** (estat, municipis, comunes, etc.).
- Les preguntes "**Què s'ha de produir? i com?**" les resol **l'autoritat planificadora** de l'estat que ha d'elaborar un **pla central de comandament** que és el que assegura l'adequada producció i distribució.
- Desaparició de les **classes socials** i naixement de **l'estat proletari** que ja no serà classista en quan que tots són proletaris. S'arriba així a la **societat comunista** que ha de ser igualitària.
- Els **preus** es fixen prèviament i les empreses són només unitats tècniques de producció.
- **Els beneficis econòmics es posen al servei del bé comú**: atenció sanitària, educativa i cultural de tothom

A partir de la revolució bolxevic de Rússia el **1917**, **el socialisme deixa de ser quelcom utòpic per passar a convertir-se en real** al poder-se aplicar per primera vegada en aquest país.

A mitjan dels anys 80, el sistema socialista va col·lapsar i alguns estats, com els de l'antiga Unió Soviètica, països de l'Europa de l'Est (Bulgària, Romania, Polònia...), o la Xina, van iniciar el seu pas cap a l'economia de mercat, de signe capitalista.

10.3 El Sistema d'economia mixta

El sistema d'economia mixta és el resultat de **l'adaptació del sistema capitalista** als canvis que s'han anat produint en les societats per i tractar d'aportar solucions als problemes bàsics als que s'ha de fer front.

*El seu suport teòric es basa en l'obra de l'economista britànic **John Keynes** (1883-1946) "**Teoria general sobre l'interès i els preus**". El **keynesianisme** aposta per una política governamental **intervencionista**, amb la qual el govern, utilitzant mesures fiscals i monetàries, ajudi a suavitzar els efectes adversos dels cicles econòmics.*

La necessitat de garantir a tota la població la **satisfacció d'unes necessitats mínimes** (sanitat, educació, seguretat, etc.) i les **cobertures de certs riscos** (atur, pensions) que no garantia els sistema de mercat pur, ha estat l'origen dels canvis que han portat el **sector públic a intervenir en l'economia**. Això ha permès assegurar els drets de tota la població a accedir a determinats béns i serveis.

L'Estat, a través del **sector públic**, s'ha convertit en l'agent econòmic més important en les economies per **assegurar el benestar general de la població**, tot garantint amb caràcter universal serveis com ara la **justícia, la sanitat, l'educació** o prestacions com ara les **pensions o l'atur**.

Actualment, **el sistema d'economia mixta és el que s'aplica**, en major o menor intensitat, en **molts països del món**, incloent-hi els de la Unió Europea, el Japó, els Estats Units i un gran nombre dels antics països amb economia centralitzada.

11.- La mundialització de l'economia.

Avui en dia, al món, el sistema econòmic predominant és el capitalisme. Aquest sistema impregna gairebé tota l'economia mundial que té les següents característiques:

- **divisió internacional del treball**. Als **països menys desenvolupats** s'hi instal·len indústries que necessiten treball intensiu i mà d'obra poc qualificada (tèxtil, confecció, petits electrodomèstics, etc.). Per contra, als **països desenvolupats** hi queden les unitats de producció més especialitzades (planificació, direcció, etc.)
- L'activitat financera és cada vegada més important: el flux de **capitals que es mouen a escala planetària** és molt elevat.
- **Noves relacions laborals** per l'existència d'un nucli de treballadors qualificats i ben remunerats, un altre grup de treballadors amb contractes més eventuais i amb tasques poc qualificades (contractes escombraries)
- **Increment de la producció** afavorida per les noves tecnologies, la biotecnologia i la recerca de nous materials.

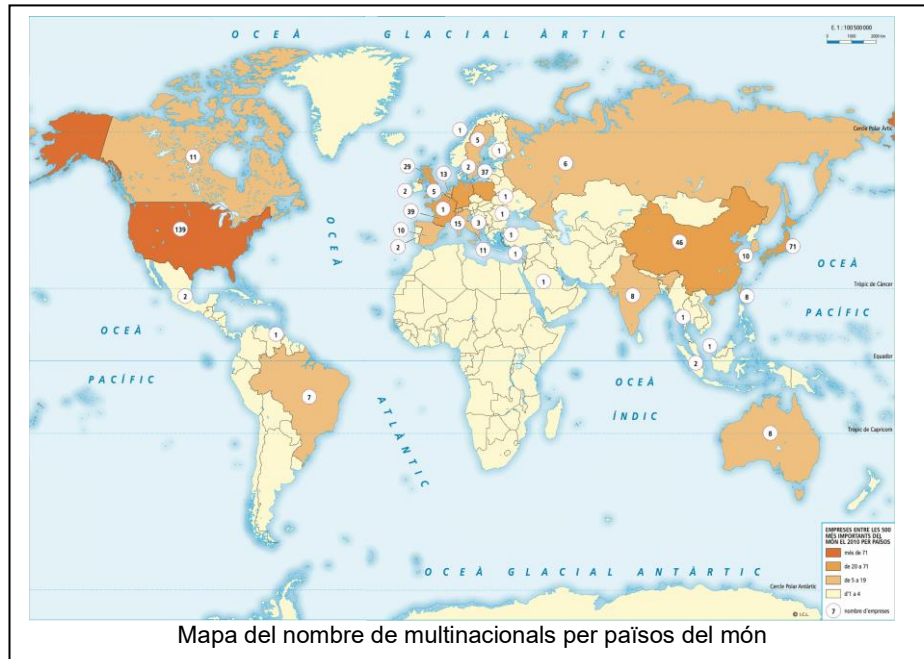
En la nova economia mundial juguen un paper molt important les anomenades **empreses multinacionals** que són **corporacions** que desenvolupen les seves activitats de negocis en varis països al mateix temps. Les multinacionals són les **empreses de la globalització**.

Els **països desenvolupats** són els **lloc d'origen** de la majoria de multinacionals. De les 500 més poderoses el 2010, 176 eren de la Unió Europea, 139 dels EUA i 76 del Japó (atenció 46 eren xineses).

L'expansió d'empreses multinacionals és un fenomen que es veu afavorit per les **millores del transport**, la revolució de les **telecomunicacions** i l'aplicació de les noves tecnologies en els processos de producció.

Les multinacionals més importants d'avui en dia són les que desenvolupen la seva activitat al voltant de sectors com el **comerç, el petroli, la banca, l'electrònica, la informàtica, l'automoció, el sector farmacèutic i les telecomunicacions**.

Moltes multinacionals han obtingut grans beneficis perquè han aprofitat l'existència de **mà d'obra barata i poc conflictiva** (sovint explotació infantil) en els països menys desenvolupats i perquè a més s'han aprofitat que en aquests països hi ha una legislació en medi ambient poc estricta.

Les multinacionals controlen als països en desenvolupament l'extracció de recursos naturals. En molts pocs anys aquestes empreses assoleixen nivells de riquesa superiors a la de determinats estats. El seu poder de control sobre les economies i les polítiques locals arriba a condicionar l'evolució política i social de molts països.

12.- Conceptes bàsics d'economia

- **Inflació** és un procés que consisteix en **l'alça continuada i generalitzada dels preus**. Les causes són diverses: quan l'augment de la demanda de béns i de serveis és superior a l'oferta, quan augmenten els costos de producció (primeres matèries, salaris, maquinària, etc.). La inflació indica la pèrdua del valor dels nostres diners i per tant del nostre poder adquisitiu.
- **IPC**. Índex de Preus de Consum. És el percentatge de variació del cost de la vida en un temps determinat. Es calcula mensualment a partir dels preus de diferents productes d'alimentació, vestit, calçat, sanitat, transport, etc. Mitjançant aquest indicador econòmic es mesura la inflació.
- **PIB. Producte Interior Brut**. És el valor de la producció total que es fa en un any a l'interior d'un país, prescindint de si les empreses són nacionals o estrangeres. És molt utilitzada la dada de PIB/càpita
- **PIB per càpita** és la PIB entre el nombre d'habitants d'un país.
- **Balança comercial**: diferència entre les exportacions i importacions de béns i mercaderies Positiva quan les exportacions superen les importacions i al revés.
- **Balança de pagaments**: a diferència de l'anterior aquí s'hi inclouen també els serveis: turisme, viatges, transports, royalties i intercanvis monetaris en forma de transferències o inversions de capital d'un país a l'altre.